

PRZYKŁADOWY ARKUSZ EGZAMINACYJNY ZGODNY Z WYMAGANIAMI EGZAMINACYJNYMI w 2021 r.¹

Instrukcja dla zdającego

1. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
2. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
3. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Rozwiązania zadań zamkniętych, tj. 1., 2., 3.2., 4., 5.1., 7., 8., 11., 12., 13. i 15. zaznacz na karcie odpowiedzi.
4. W każdym zadaniu zamkniętym poprawna jest zawsze tylko jedna odpowiedź. Na przykład, jeśli wybierzesz odpowiedź B3, w której B oznacza dokończenie zdania, a 3 – jego uzasadnienie, zamaluj kratkę z wybraną literą i cyfrą:

A1	A2	A3	B1	B2	B3
----	----	----	----	----	----

5. Przenoś odpowiedzi na kartę uważnie, aby nie popełnić błędu. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zamaluj właściwą odpowiedź:

A1	A2	A3	B1	B2	B3
----	----	----	----	----	-----------

6. Rozwiązania zadań otwartych, tj. 3.1., 5.2., 6., 9., 10., 14., 16. i 17., zapisz czytelnie i starannie w miejscach wyznaczonych w arkuszu. Odpowiadaj wyłącznie swoimi słowami, chyba że w zadaniu poproszono o zacytowanie odpowiedzi.
7. Jeśli się pomylisz podczas zapisywania odpowiedzi w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i zapisz poprawną odpowiedź nad błędnie zapisanym fragmentem lub obok niego.
8. Na końcu arkusza znajduje się brudnopis na Twoje notatki. To, co zapiszesz w brudnopisie, nie będzie sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

Czas trwania:
120 minut

Liczba punktów do
zdobycia – **45 p.**

¹ Zgodnie z *Aneksm do Informatora o egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego obowiązującym w roku szkolnym 2020/2021.*

Lista lektur, których znajomość obowiązuje na egzaminie w 2021 r.

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
Aleksander Fredro, *Zemsta*
Jan Kochanowski, wybór fraszek, treny VII i VIII
Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady część II, Pan Tadeusz* (całość)
Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis, Latarnik*
Juliusz Słowacki, *Balladyna*
Wiersze wybranych poetów

Lista lektur, których znajomość nie obowiązuje na egzaminie w 2021 r.

UWAGA: do tych lektur także można się odwołać w wypracowaniu bądź zadaniach.

Jan Kochanowski, wybór pieśni i treny I oraz V
Ignacy Krasicki, *Żona modna*
Adam Mickiewicz, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*
Stefan Żeromski, *Szyfowe prace*
Sławomir Mrożek, *Artysta*
Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty), *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Zadania egzaminacyjne znajdują się na kolejnych stronach.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Adam Mickiewicz

Pan Tadeusz

Dano trzecią potrawę. Wtem pan Podkomorzy,
Wławszy kropelkę wina w szklankę panny Róży,
A młodziej przysunąwszy z talerzem ogórki,
Rzekł: „Muszę ja wam służyć, moje panny córki,
Choć stary i niezgrabny”. Zatem się rzuciło
Kilku młodych od stołu i pannom służyło.
Sędzia, z boku rzuciwszy wzrok na Tadeusza
I poprawiwszy nieco wylotów kontusza,
Nalał węgryzna¹ i rzekł:
„Dziś, nowym zwyczajem,
My na naukę młodzież do stolicy dajem
I nie przeczym, że nasi synowie i wnuki
Mają od starych więcej książkowej nauki;
Ale co dzień postrzegam, jak młódź cierpi na tem,
Że nie ma szkół uczących żyć z ludźmi i światem.
Dawniej na dwory pańskie jechał szlachcic młody,
Ja sam lat dziesięć byłem dworskim Wojewody,
Ojca Podkomorzego, Mościwego Pana
(Mówiąc, Podkomorzemu ścisnął za kolana);
On mnie radą do usług publicznych sposobił,
Z opieki nie wypuścił, aż człowiekiem zrobił. [...]
Gdy inni, więcej godni Wojewody względów,
Doszli potem najwyższych krajowych urzędów,
Przynajmniej tom skorzystał, że mi w moim domu
Nikt nigdy nie zarzuci, bym uchybił komu
W uczciwości, w grzeczności; a ja powiem śmiało:
Grzeczność nie jest nauką łatwą ani małą. [...]
Grzeczność wszystkim należy, lecz każdemu inna;
Bo nie jest bez grzeczności i miłość dziecinna,
I względ męży dla żony przy ludziach, i pana
Dla sług swoich, a w każdej jest pewna odmiana.
Trzeba się długo uczyć, ażeby nie zbłądzić
I każdemu powinna uczciwość wyrządzić. [...]”
To mówiąc Sędzia gości obejrzał porządkiem;
Bo choć zawsze i płynnie mówił, i z rozsądkiem,
Wiedział, że niecierpliwa młodzież terazniejsza,
Że ją nudzi rzecz długa, choć najwymowniejsza.
Ale wszyscy słuchali w milczeniu głębokiem;
Sędzia Podkomorzego zdał się radzić okiem,
Podkomorzy pochwałą rzeczy nie przerywał,
Ale częstym skinieniem głowy potakiwał. [...]
Tu pan Sędzia nagłym zwrotem głowy
Skinął na Tadeusza, rzucił wzrok surowy,
Znać było, że przychodził już do wniosków mowy.

Wtem brząknął w tabakierkę złotą Podkomorzy
I rzekł:
„Mój Sędzio, dawniej było jeszcze gorzej!
Teraz nie wiem, czy moda i nas starych zmienia,
Czy młodzież lepsza, ale widzę mniej zgorzenia.
Ach, ja pamiętam czasy, kiedy do Ojczyzny
Pierwszy raz zawitała moda francuszczyzny! [...]
Krzyczano na modnisiów, a brano z nich wzory:
Zmieniano wiarę, mowę, prawa i ubiory.
Była to maszkarada, zapustna swawola,
Po której miał przyjść wkrótce wielki post – niewola!
[...]
Jeśli kto i czuł wtenczas, że polskie ubranie
Piękniejsze jest niż obcej mody małpowanie,
Mileczał; boby krzyczała młodzież, że przeszkadza
Kulturze, że tamuje progresy², że zdradza!
Taka była przesądów owoczesnych władza! [...]”

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Warszawa 1982.

¹ Węgrzyn – rodzaj wina.

² Progres – postęp, rozwój.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wypowiedzi Sędziego i Podkomorzego dotyczą dobrego wychowania i bezmyślnego naśladowania obcej mody.	P	F
Goście słuchali zbyt długiej przemowy Sędziego z uczuciem znużenia.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród A i B oraz właściwą odpowiedź spośród C i D.

Przyczyną wygłoszenia przez Sędziego nauki o grzeczności było rozczarowanie A/B.
Przemowa miała na celu C/D.

- A. zachowaniem Tadeusza wobec panien przy stole
B. słowami Podkomorzego skierowanymi do córek

- C. przywołanie wspomnień
D. pouczenie młodych

Przenieś rozwiązanie zadań 1. i 2. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 3. (0–2)

3.1. Wyjaśnij, jaką różnicę dostrzegł Sędzia między dawnym a obecnym wychowaniem młodzieży.

.....
.....
.....

3.2. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie wypowiedzi Sędziego można powiedzieć, że

- A. stopniowo wprowadza nowe zwyczaje w domu.
- B. reaguje groźbą na przejawy obcych zwyczajów.
- C. stoi na straży dawnych tradycji życia społecznego.
- D. okazuje pobłażanie wobec młodzieńczych fascynacji.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie podanego fragmentu utworu można stwierdzić, że Podkomorzy to osoba

- A. łatwo wpadająca w gniew.
- B. osądzająca innych w wyważony sposób.
- C. lubiąca strofować ludzi.
- D. wiecznie narzekająca na młode pokolenie.

Zadanie 5. (0–2)

5.1. Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród A i B oraz właściwą odpowiedź spośród C i D.

Z tekstu wynika, że Sędzia A/B Podkomorzego, o czym świadczy cytat C/D.

A. liczy się ze zdaniem	C. <i>To mówiąc Sędzia gości obejrzał porządkiem</i>
B. nie dba o zdanie	D. <i>Sędzia Podkomorzego zdał się radzić okiem</i>

5.2. Wyjaśnij, na czym polegała różnica zdań na temat młodzieży między Sędzią a Podkomorzym.

.....
.....
.....

Przenieś rozwiązania zadań 3.2., 4. i 5.1. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 6. (0–2)

6.1. Odpowiedz, czy treść poniższej ilustracji jest zgodna z wymową wypowiedzi Sędziego. W uzasadnieniu sformułuj argument odnoszący się zarówno do tekstu, jak i do ilustracji.

Zajęcie stanowiska:

.....

Argument:

.....

6.2. Sformułuj apel do młodych ludzi, który będzie komentarzem do sytuacji ukazanej na obrazku.

.....

.....

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie, odwołując się do znajomości *Pana Tadeusza*. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedziane przez Podkomorzego słowa *Była to maszkarada, zapustna swawola, / Po której miał przyjść wkrótce wielki post – niewola!* oznaczają, że

- A. okres zabaw karnawałowych mija szybko i nieuchronnie poprzedza czas wielkiego postu.
- B. skończył się dla szlachty czas zabawy, a po nim nastął czas niekończących się wyrzeczeń.
- C. fascynacja cudzoziemszczyzną przysłoniła Polakom ważne sprawy i poprzedziła rozbiory.
- D. karnawałowe maskarady sprawiły, że Polacy zupełnie zapomnieli o okresie wielkiego postu.

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Formant w wyrazie *grzeczność* nazywa

- A. cechę.
- B. czynność.
- C. nosiciela cechy.
- D. wykonawcę czynności.

Przenieś rozwiązania zadań 7. i 8. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 9. (0–2)

9.1. Podaj nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy fragment.

wpada przebijając się przez służbę i staje wśród sali — dygając pomieszana
Kłaniam pięknie, moi
Rycerze. —
Córko! ha! to się nie godzi
Zapomnieć o mnie.
[...]
Wy młodzi
Hulacie? dobrze. – Ale też o matce
warto pomyśleć. – A to mnie jak w klatce
Zamknięto – stara czeka, czeka, czeka –
Ani przysłała kawałeczka chleba
A to głód, córko! A przynajmniej mleka
Kropelkę dajcie – wszak tu manna z nieba
Padać nie będzie dla biednej staruszki.

Autor: Tytuł:

9.2. Jaki los spotkał córkę bohaterki wypowiedzianej się w zacytowanym fragmencie?

.....
.....
.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Artur Górski

*Intro*¹

Pasjonując się przygodami techników kryminalistycznych z serialu CSI¹, często zapominamy, że tropienie przestępców ma bardzo długą historię. Tak naprawdę profesja detektywa i policjanta jest stara jak świat. Ostatecznie, Bóg przesłuchując (a używając fachowej terminologii – rozpytując) Adama i Ewę na okoliczność zniknięcia jabłek z rajskiego drzewa, zachował się jak rasowy śledczy, który doskonale wie, co jest grane, ale pozwala, aby podejrzani zaczęli donosić na siebie wzajemnie. [...]

Jeśli dziś myślimy o początkach współczesnych metod śledczych, od razu staje nam przed oczami postać Sherlocka Holmesa (oczywiście w wersji filmowej) – prywatnego detektywa, powołanego do życia przez Artura Conan Doyle’a. Tymczasem Holmes – nawet gdyby żył naprawdę – nie był ani pierwszy, ani niczego nowego nie wniósł do kryminalistyki. To, że znał się na grafologii² czy osmologii (wyszukiwanie i zabezpieczanie śladów zapachowych), nie oznacza, że je wynalazł.

Podobną wiedzę dysponował żyjący pół wieku wcześniej we Francji Eugène François Vidocq – człowiek, który przeszedł trudną drogę od awanturnika i przestępcy do detektywa i twórcy współczesnej kryminalistyki.

Ale oczywiście on też korzystał z metod wywodzących się z przeszłości – może nie dotyczyły one technik kryminalistycznych (bo te rozwijały się wraz z postępem

technologicznym), ale na pewno z praktyk dochodzeniowych; z umiejętności typowania właściwych podejrzanych.

Jeśli wierzyć zmarłemu niedawno Umberto Eco, także średniowiecze miało swoich detektywów, i to w zakonnych szatach – śledztwo w sprawie zagadkowych śmierci mnichów w powieści *Imię róży*, choć wymyślone przez wielkiego pisarza, mogło zdarzyć się w rzeczywistości. Szczególnie gdyby chciano przypisać jakieś przestępstwa członkom zakonu templariuszy – w końcowej fazie istnienia byli nieustannie na „policyjnym widelcu”.

Jednak nie trzeba sięgać wyłącznie po literaturę piękną, by poczytać o śledztwach w zamierzchłej przeszłości. [...] Można się pasjonować kryminalnymi przygodami chińskiego sędziego Di Renjie, który był postrachem przestępców prawie 1400 lat temu. Zresztą, jak wielu gwiazdorów kryminalistyki, także on trafił do popkultury, stając się bohaterem serii książek Roberta Van Gulika. Pytanie, czy wszystkie śledztwa opisane w książkach zdarzyły się naprawdę?

Ale jakie to mam znaczenie? Pasjonując się śledztwami detektywów i policjantów, często zapominamy, że powstały w głowie pisarza i nie mają żadnego potwierdzenia w dokumentach. Liczy się tylko to, aby dobro wygrało ze złem.

Artur Górski, *Intro*, „Focus. Historia” 2016, nr 5.

¹ Intro – rodzaj wstępu; w muzyce nazwa ścieżki dźwiękowej otwierającej album.

² CSI – czyli *Crime Scene Investigation*; inny tytuł serialu to: *Kryminalne zagadki Las Vegas*.

³ Grafologia – metoda analizy pisma ręcznego, dzięki której można określić cechy psychiczne człowieka.

Zadanie 10. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie fragmentu *Intro* Artura Górskiego.

Tematem tekstu Artura Górskiego jest

.....

Autor skupia się na

.....

i dowodzi, że

.....

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z tekstu wynika, że wykorzystywane obecnie przez detektywów metody śledcze zostały zapoczątkowane przez zakonników.	P	F
Z tekstu wynika, że tematyka detektywistyczna od dawna cieszy się popularnością.	P	F

Przenieś rozwiązanie zadania 11. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 12. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród A i B oraz właściwą odpowiedź spośród C i D.

Artur Górski uznaje Sherlocka Holmesa za A/B i wpisuje go tym samym do grona C/D.

A. pierwowzór postaci detektywa w literaturze	C. wynalazców nowych metod śledczych
B. najpopularniejszego detektywa w historii	D. sław kryminalistyki

Zadanie 13. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Autor tekstu posłużył się przykładem Adama i Ewy jako pierwszych podejrzanych, aby

- A. wprowadzić do swojego artykułu elementy dramatyczne.
- B. podkreślić istotny wpływ Biblii na rozwój współczesnej kryminalistyki.
- C. uwiarygodnić opinię o obecności problematyki kryminalnej w dawnych źródłach.
- D. powołać się na znaczenie cenionych wartości w pracy techników kryminalistycznych.

Zadanie 14. (0–2)

Uzupełnij zdania, tak aby podawały prawdziwe informacje. Wpisz w wyznaczone miejsca A albo B.

- A. stylu potocznego
- B. stylu naukowego

1. Wypowiedzenie *wie, co jest grane* użyte przez autora tekstu *Intro* w pierwszym akapicie jest charakterystyczne dla
2. Autor wprowadza do tekstu cechy dzięki sformułowaniom takim jak: *umiejętności typowania właściwych podejrzanych*.
3. Słownictwo charakterystyczne dla jest obecne w tekście dzięki użyciu nazw: *grafologia, osmologia*.

Zadanie 15. (0–1)

W jednym z punktów notatki dotyczącej utworów detektywistycznych autor nie zadbał o interpunkcję. Wybierz zdanie, w którym interpunkcja jest niepoprawna.

- A. Często sprawcą okazuje się ktoś z zamkniętego kręgu bohaterów o nienaganej reputacji.
- B. Wydarzenia w utworze detektywistycznym skupiają się wokół zbrodni oraz podejrzanych.
- C. Gromadzenie dowodów winy które ułatwią zdemaskowanie sprawcy należy do detektywa.
- D. Akcji towarzyszy atmosfera grozy i tajemnicy, a finał jest zazwyczaj dla nas zaskakujący.

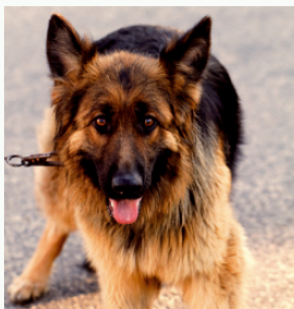
Przenieś rozwiązania zadań 12., 13. i 15. na kartę odpowiedzi!

Zadanie 16. (0–3)

Napisz ogłoszenie, w którym zwrócisz się z prośbą do sąsiadów o pomoc w poszukiwaniu Twojego psa. Użyj dwóch argumentów, którymi przekonasz odbiorców do włączenia się w poszukiwania.

Ogłoszenie

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **rozprawkę** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **dowolnie wybranej lektury obowiązkowej** (możesz także odwołać się do lektury obowiązkowej, której znajomość nie obowiązuje na egzaminie w 2021 r.). Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 2. tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.

Temat 1.

Napisz **rozprawkę**, w której rozważysz, czy warto dzielić się tym, co dobre. Odwołaj się w swojej pracy do dowolnie wybranej lektury obowiązkowej i innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Temat 2.

Napisz **opowiadanie** o wizycie niespodziewanego gościa – wybranego bohatera lektury obowiązkowej – podczas świąt w Twoim domu. W czasie tego spotkania wydarzyło się coś niezwykłego. W wypracowaniu wykaż, że dobrze znasz postać, którą uczynisz bohaterem swojego opowiadania. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Brudnopis (*nie podlega ocenie*)

A series of 28 horizontal dotted lines for writing.

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

Nr zad.	Odpowiedzi			
1.	PP	PF	FP	FF
2.	AC	AD	BC	BD
3.2.	A	B	C	D
4.	A	B	C	D
5.1.	AC	AD	BC	BD
7.	A	B	C	D
8.	A	B	C	D
11.	PP	PF	FP	FF
12.	AC	AD	BC	BD
13.	A	B	C	D
15.	A	B	C	D

WYPEŁNIA SPRAWDZAJĄCY

Zadanie	Kryterium	Punkty		
		0	1	2
3.1.		0	1	
5.2.		0	1	
6.		0	1	2
9.		0	1	2
10.		0	1	2
14.		0	1	2
16.	Treść i forma	0	1	2
	Język, ortografia i interpunkcja	0	1	

PRACA PISEMNA

Wybór tematu

1

2

Realizacja tematu wypowiedzi (0-2)	Elementy retoryczne / elementy twórcze (0-5)	Kompetencje literackie i kulturowe (0-2)	Kompozycja tekstu (0-2)	Styl (0-2)	Język (0-4)	Ortografia (0-2)	Interpunkcja (0-1)